

Manöverövningar, Ta rodret kvinna!

Gå samman 4-5 kvinnor en lugn dag eller kväll. Ni gör övningarna som förklaras nedan i en båt i taget, dvs varje kvinna kör sin egen båt med alla de övriga som gatar.

Detta upplägg vänder sig till de kvinnor som kört båten en del på öppet vatten och som assisterat vid ett antal tilläggningar. Att göra övningarna kanske känns oöverstigligt nu men det är det inte! Om ni väljer en dag med lite vind så kan inget förfärligt hända. Ni är flera ombord som kan hjälpa till att puffa ifrån om det skulle behövas och lite måste man misslyckas för att man ska lära sig ordentligt. Om någon av er har en båtplats som ligger riktigt illa till då kanske ni, för den första övningen, kan be någon tillfälligt flytta båten till en plats där ni har lättare att komma in och ut.

Övningsplats:

Börja med att se ut en lämplig övningsplats. Om det är möjligt ska det vara vindlä, annars får ni välja en dag när det blåser så lite som möjligt. Ni behöver en bit öppet vatten där det helst ska finnas en eller ett par bojar (utan förtöjda båtar). Har ni inga bojar i närheten får ni ordna något annat som ligger på vattnet. Det bästa är om klubben har några fiskevakar, tävlingsflaggor eller liknande som sticker upp en bit. Eftersom ni ska köra nära dem fungerar det inte så bra med fendrar, ni kommer inte att se dem längre när ni kommer nära. Förankra dem i botten så att de ligger still med hjälp av lina och ett litet ankare. Försök att få linan lagom lång så att den går rakt ner och inte riskerar att fastna i propellern. Det kan vara bra att ha ett par stycken. Då kan ni dels tänka er en linje mellan dem, dels använda dem för att köra emellan.

Mental förberedelse.

Det är lika viktigt att du känner dig själv som att du känner din båt. Undvik att bli stressad, försök behålla lugnet och samarbeta med båtens rörelser. När jag ska gå in i en ny hamn gör jag så här: Först kör jag in en sväng och väljer en plats. Jag tar det lugnt för att hinna göra upp en plan och berätta för besättningen hur jag tänker och vad de ska göra. Sen går jag ut igen för att kunna välja bästa linje för min färd in på platsen. Om jag märker att det inte blev som jag tänkte vänder jag direkt, innan det har blivit för trångt och svårt att komma ut igen, och börjar om från början. Det är ingen idé att försöka rädda en situation. Då blir jag nervös, gör många korta och snabba manövrer och det brukar sällan bli bra.

Begrepp som jag använder i texten:

Bromsa är detsamma som att backa.

En puff är att ge så mycket gas att båten börjar röra sig och sedan minska på gasen eller lägga i friläge så att båten rör sig framåt bara av den levande kraften. Vad som är lagom får man testa. För att få en tung båt att accelerera måste man gasa på lite, mer än vad som sedan är lagom när man fått upp farten. Men gasar man för mycket blir det turbulens under båten och det är inte bra.

Övningar

Komma ut från hamnen.

Den som känner sig säkrast, eller som har den enklaste platsen, börjar. Det är lärorikt även att titta på! Ta med så många fendrar och båtshakar som de andra båtarna kan avvara, för att lugna nerverna både hos er och hos båtgrannarna 😊

Om ni behöver backa för att komma ut från er plats, kom ihåg att en båt behöver få upp farten innan den börjar svänga. När den börjar få fart, lägg i friläge så svänger den kraftigare. Se sid 22 punkt 3. När du kommit runt kan du ge lite gas igen. Kom ihåg att hålla i ratten! Se sid 17 spalt 2

Det är lättare att få igång svängen när du kör framåt. Behöver du svänga kraftigt efter att du kommit ut ur själva båtplatsen kan det vara bra att hålla låg fart tills det är dags att svänga. Då lägger du om rodret och gasar på lite. Sen kan du sänka farten igen när du kommit runt. Se sid 25

Propellerverkan.

Propellerverkan är en kraft som har att göra med att propellerbladen är vinklade (OBS, detta gäller båtar med fast axel, det märks inte på båtar med dubbla propellrar och inte på samma sätt med utombordare och inu-drev) Beroende på åt vilket håll de är vinklade drar propellern båten även lite i sidled. Detta märks mest i låga farter och mest när man backar. Om din båt drar lite åt höger när du lägger i backen så drar den lite åt vänster när du kör framåt, och tvärtom.

Kör fram till bojen och stanna precis bredvid så att du kan se bojen från din plats. Ge en rejäl puff framåt med rodret rakt och iaktta vad som händer. Vrider båten åt något håll? Kör runt en sväng så du kommer tillbaka till samma ställe. Behåll ett par knops fart fram till bojen och bromsa kraftigt (genom att backa)när du är nästan framme. Vad hände nu?

Det säger sig självt att det är lättare att backa och svänga åt det håll som propellern drar båten. Men om man vill backa åt andra hållet? Du kanske ligger vid en brygga och vill backa ut åt "fel" håll? Då kan man försöka vrida båten lite. Säg att du vill backa åt vänster. Lägg då rodret så att du styr åt höger. Ge en så liten puff att båten egentligen inte börjar röra sig framåt, bara svänger till lite. Nu har du förhoppningsvis fått båten i ett lite bättre läge och kan lägga om rodret och börja backa. S 17 sp 1

Vridpunkt och svängradie.

En båt svänger kring en punkt någonstans mitt på båten. Det gör att om jag svänger fören ut från bryggan kommer aktern att svänga in mot bryggan. Tänk alltså på att inte svänga för kraftigt när du ska lämna en brygga där du legat långsides!

Testa detta genom att ligga still bredvid bojen, gasa på och sväng ut. Prova på båda sidorna så att du ser hur om båten beter sig olika.

Prova också att svänga snävt runt bojen. Kör med några knops fart och försök svänga nära bojen. Det finns många varianter av denna övning: Sväng både åt vänster och höger med bojen på "insidan". Kör framåt och sväng in så nära bojen du kan. Det är mycket bra att ha koll på fören och hur snabbt den flyttar sig när man svänger! Testa med olika hastigheter. Gör sedan samma övningar och backa!

Levande kraften.

Båtens egen tyngd gör att den fortsätter sin rörelse en stund efter att du lagt motorn i friläge. Testa att göra några övningar och lägga i friläge strax innan du börjar manövrera. Då lär du dig hur lång tid det tar innan din båt tappar farten.

En tung båt behöver extra gas för att accelerera upp till marschfart. Gasa på lite mer än det du kommer att köra på sedan, för att få upp farten.

Propellerströmmen.

När propellern snurrar skickar den iväg en stråle vatten. Om propellern är fast kan du endast styra propellerströmmen med rodret. Propellerströmmen kan ibland skapa oönskade effekter. Om du trixar runt i en hamn och svänger än hit, än dit, kan kvarvarande propellerströmmar göra att båten svänger åt ett helt annat håll än du tänkt dig. Tänk därför på att vänta några sekunder mellan varje manöver. Då hinner vattnet stilla sig under båten.

Övningar med spring.

Om det är riktigt knepigt kan man få hjälp av linor. Se sid 30. Prova framför allt att komma ut och in, långsides i en lucka. Ska du lägga dig långsides i en lucka med båtar både framför och bakom gör du så här: Kör in fören och släpp i land någon med en lång lina som är fästad i fören. Linan förtöjs ungefär mitt på platsen, med en längd av ungefär halva båten. Fendra av ordentligt från mitten och framåt. Kör sedan sakta mot bryggan och tryck dig mot fendrarna samtidigt som du svänger från bryggan. När linan är sträckt kommer du inte att komma längre framåt men det faktum att du svänger med rodret kommer att göra att du glider närmare och närmare bryggan. Sid 31, bild 1. Strax ligger du långsides och kan förtöja!

Vill du gå ut från en trång plats kan du använda samma teknik. Lagg linan från fören till samma plats på bryggan och tillbaka igen till båten, en gast står i fören. Häng många fendrar långt fram. Kör nu framåt samtidigt som du svänger mot bryggan. Det kommer att få aktern att sakta glida ut. När du kommit ut med aktern så långt att du har fri väg bakåt börjar du backa mycket långsamt så att båten lämnar bryggan. Nu skyndar sig gästen att lägga loss linan och dra den ombord. När du ser att linan är loss från land kan du backa lite fortare. Sid 37

Kom ihåg!

Ta det lugnt, ha en reservplan. Backa ut i tid om det inte blir som du tänkt dig.

Vänta ut båtens rörelser och låt vattnet stilla sig. Gör inte för små och snabba manövrer.

Tänk på alla karlar som köpt båt och kört in i hamnen. Det blev inte perfekt första gången för dem heller.

Studera hur andra gör. Då kommer du att se att alla är nervösa och misslyckas ibland!

Öva mycket. För att man ska bli bekväm vid rodret måste man ha utsatt sig för många olika situationer. Efter första manöverdagen kan ni träffas igen och öva mera!

Peppa varandra!

(Sidhänvisningarna är till boken Båtmanövrering av Jonas Ekblad, Bilda förlag)